

ОСИП СТАДНИК

У 35-ЛІТНІ РОКОВИНИ СЦЕНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

Сімнадцятьлітнім хлопчиною покинув школу лавку другого курсу учительської семінарії і вступив на сцену українського народного театру тов. «Бесіда».

Було це в Тернополі. Театр опинився на трясовині, що почалося з весною 1893 року, коли відійшов Біберович, і «Бесіда» переборала сама театр та віддала управу Юліянові Винницькому, а коли він зіркся, з днем 15 квітня, узяв прохід і керму театр Іван Гуляй. Була це доба недалі лихоліття, що тривали до 15 липня 1900 р., коли дирекцію театру перебрав д-р Іван Гриневецький.

Тяжка й душна була за той час атмосфера у нашому театрі. За тих сім років директори і керманичі мінялися як на фільмовій стяжці. Пересувалися імена Винницького, Гуляя, Стечинського, К. Підвісіцького, Ольхового, Лопатинського, Ольшанського, Вороного, Полящука, Яновича, Гембіцького, — рівень мистецькій театру і його організаційна справність хилилися вниз і вели до неминучого занепаду, а та й розбиття.

Стара гвардія українського театру, що зростала ще під режисерською рукою І. Гриневецького відходила у кращі світи.

В р. 1888 помер Стефурак, у 1889 році розпорошилася зі світом Гриневецький, у р. 1890 — Осипович, у р. 1892 умер трагічно Плошовський, вкінці 1896 звалився як дуб на сцені в Золочеві

Андрій Стечинський.

Решта з давньої бригади перейшла, чи вернулася на польську сцену, або відбилася від театру і нашла на старі літа менше гіркий хліб...

А тимчасом підростало й зривалося на літ нове молоде покоління, зовсім інше від того, що перенеслося й переносилося у кращий світ. А зривалося серед нескідано невідрядних і прикрай умов. Сім років був театр без проводу, без авторитету, сім літ плило серед ворожечі, колотнечі, безділля, інтриг взаємного обвинувачення, доносів. Сім літ не вгавали бурі в полотняному світі польницьких, обчімханих і понаддираних куліс. Благословив усе те і закривав своїм омофором тодішній референт театру й голова «Бесіди» проф. Володимир Шухевич. Скільки наживи давав тоді наш театр сусідській пресі! Які стири актів зберігалися у виділі «Бесіди» та в архіві Краєвого Видлу! І «Губернська» і «Dziennik Polski» і «Gazeta Narodowa» і «Przegląd» і «Monitor» розшибалися за наших акторів і проливали крокодилічні слізки. Секундували ім палко «Руслан», «Буковина» й «Галичанин». Відомін театральні бурі долітав й до кімнати краєвого маршала, а то й відбивалася вона луною об стіни — судової салі...

І справді треба дивуватись, що ті часи і ті умови дали нам нове акторське покоління, а в ньому й такі близ-

сценічної творчості і у відповідних для своєї вдачі ролях, є досі досконалім виконавцем. Його креації як Голохвостий («Модний жених»), Тартюф, Скупар чи чоловік «Чорта-жінки» є коронковою роботою досвідного, свідомого своїх умов актора.

Як організатор і керманич театру здав з відзначенням іспит хочби лише тим, що стільки років бореться з важкими умовами, серед яких у нас доводиться вести театр.

Як обновник і побільшитель репертуару поширив він значно наш театральний виднокруг (звів оперу, пів сотні перекладених драм і комедій) і притягнув до нашого бідного берега неодну перлину чужої драматичної творчості.

Стадник відомий теж на Наддніпрянщині; грав у театрі Садовського і вчив у музично-драматичній школі М. Лисенка.

Словом: Стадник по силам і розумінні добре прислужився українській сцені!

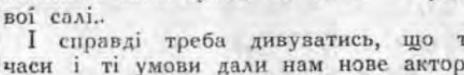
У своєму ювілейнім дні станув він ще раз на сцені перед львівською громадою. У той вечір було ясно в театрі. А заслужений і невтомний робітник нашої сцени міг відчути ріжницю між оплесками, якими його колись нагороджували в театрі Мишковського і тими, якими його вітало українське громадянство!

Оцінюючи його заслуги для української сцени не мірою дешевих дрібномонетних компліментів, а мірою правді-

вих і тривких цінностей, які він внес у нашу театральну культуру, бажаємо йому циро багато охоти і сил, щоб міг ще довгі роки послужити рідному мистецтву...

Ст. Чарнецький.

скучі таланти, як Юрчак і Рубчакова.

До цього покоління належить і Осип Стадник, а історія його життя не лише цікава, але й повчальна для нових поколінь.

Був ще молодим хлопцем, як заманив його зачарований світ театральних куліс.

Переступив поріг театру без вагання, хоча сам добре зінав, що не світила над ним промінна зоря великого таланту, а мачуха-доля не вивінувала його (конечним на той час для української сцени) голосом, або хочаби зразковою дикцією.

Був Стадник коротенький час і на польській сцені (в театрі Мишковського) та втік з неї після якогось виступу в оперетці (було це в Станиславові) і вже більше ніколи не розставався з українською сценою. І прослужив на ній вірно в холоді і голоді, в поточі і у важкім труді — та всім своїм життям показав, що вільна воля, незломна енергія і невсипуща праця «перелетить гори, перепливе море» і може творити чудеса...

Майже 40 літ побуту Стадника на українській сцені замикає в собі преображеній дорібок вкладений у сценічну творчість, організаційний хист керування театром і збогачення репертуару.

Стадник як актор переборов усі природні перешкоди, опанував усі тайни